

NVEReguleringsmyndigheten
for energi – RME

Offentlig notat

Til:	Statnett SF v/avregningsansvarlig
Fra:	Uy Tran .
Ansvarlig:	Tore Langset
Dato:	12.02.2021
Saksnr.:	NVE
Arkiv:	201842360-6
Kopi:	

Økonomisk regulering av Elhub AS

I dette notatet beskrives hovedprinsippene som ligger til grunn for foreslått regulering av Elhub.

I kapittel 1 beskrives bestanddelene som utgjør et kostnadsgrunnlag for fastsettelse av elhubgebyrer. Kostnadsgrunnlaget er utgangspunktet for å beregne gebyrene. Førstegangs fastsettelse av gebyrene vil skille seg noe fra fremtidig fastsettelse av gebyrer. For senere perioder har Elhub har med seg en historikk fra tidligere perioder som skal tas med i beregningen av fremtidige gebyrer. I Kapittel 2 redegjør vi for hvordan gebyrene fastsettes basert på forventede og faktiske kostnadsgrunnlag samt hvordan påløpte driftskostnader frem til oppstart skal håndteres og konsekvenser av en eventuell forsinket oppstart etter.

Kapittel 3 omhandler Cap & Floor regimet som foreslås brukt i reguleringen i fremtiden. I kapittel 4 omtales kriterier for justering av gebyrene innenfor en gebyrperiode.

Innhold

Offentlig notat	1
Økonomisk regulering av Elhub AS	1
1. Introduksjon - Kostnadsgrunnlaget	3
1.1. Kostnadsgrunnlaget	3
1.1.1. Avskrivninger	3
1.1.2. Avkastning	3
1.1.3. Driftskostnader	4
2. Fastsettelse av gebyrer	4
2.1. Første periode	4
2.1.1. Oppstartskostnader	4
2.1.2. Forsinket oppstart	5
2.2. Senere perioder	5
3. Cap & Floor regime	5
3.1. Cap & Floor – prinsipp og formål	6
3.2. Beregning av mer-/mindreavkastning	6
3.3. Kobling mellom tjenestenivå-avtalen og avkastningsgulv	7
4. Kriterier for justering av gebyrer i løpet av en periode	7

1. Introduksjon - Kostnadsgrunnlaget

Elhub skal ha rimelig avkastning gitt effektiv drift og utvikling av datahuben¹. Basert på dette skal Elhub fastsette elhubbrukernes gebyrer. Gebyrene beregnes basert på et kostnadsgrunnlag og må fastsettes før perioden begynner. Kostnadsgrunnlaget for Elhub inneholder mange av de samme elementene som kostnadsgrunnlagene til nettselskapene².

1.1. Kostnadsgrunnlaget

Kostnadsgrunnlaget har prinsipielt sett tre bestanddeler. Tabellen nedenfor viser disse, samt hvordan hver bestanddel kan påvirkes.

Bestanddel	Virkemiddel
Avskrivninger	Avskrivningstider
+ Avkastning	Rente og avkastningsgrunnlaget
+ Driftskostnader	Effektivitetsinsentiver
= Kostnadsgrunnlaget	

1.1.1. Avskrivninger

Vi finner det ikke hensiktsmessig å fastsette egne avskrivningstider for reguleringen av Elhub, men legger til grunn avskrivningstider selskapets revisor godkjenner. Elhub forutsetter i sine beregninger åtte år avskrivningstid på alle IT-investeringer.

1.1.2. Avkastning

Rentenivå og avkastningsgrunnlaget påvirker avkastningselementet i kostnadsgrunnlaget.

Elhub-renten

NVEs referanserente³ (NVE-renten) brukes til å fastsette en rimelig avkastning ved gjennomsnittlig effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet for et nettselskap. En rimelig avkastning for Elhub kan bestemmes ved hjelp av en Elhub-rente. Elhub opererer under litt andre forhold enn nettselskapene, anleggene har kortere levetid, inntektene kommer derfor raskere og har mindre usikkerhet ved seg. På den annen side er det en ny type investering med høyere hendelsesrisiko. Noen forhold kan tale for at Elhub-renten bør være høyere enn NVE-renten og andre forhold kan trekke i motsatt retning, men vi har kommet frem til at det er hensiktsmessig å bruke samme rente som for nettselskapene. Elhub-renten settes dermed lik NVE-renten.

¹ Konsesjon for avregningsansvarlig 12.2

² Beskrevet i [Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer, kap 8](#)

³ [Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer](#), § 8 – 3
Referanserente

Avkastningsgrunnlaget

Avkastningsgrunnlaget som skal benyttes i beregningen av Elhubs avkastning er gjennomsnittet av inngående og utgående bokførte verdier (gjennomsnittlig totalkapital). Dette gir det riktige kapitalmålet over tid.

Arbeidskapitalpåslaget

Netto arbeidskapital er definert som ikke rentebærende omløpsmidler fratrukket ikke rentebærende kortsiktig gjeld. For nettselskapene gis et tillegg i avkastningsgrunnlaget på 1 prosent⁴. Størrelsen her avhenger av forsinkelsen mellom når fordringen oppstår og når denne gjøres opp. For nettselskapene som fakturerer etterskuddsvis har dette vært et rimelig tillegg.

Elhub vil ha et betydelig fastledd i gebyrmodellen som skal faktureres forskuddsvis. Etter vår vurdering er det derfor ikke nødvendig med et påslag for arbeidskapital.

1.1.3. Driftskostnader

Basert på Elhubs finansielle langtidsplan per mars 2018 utgjør de årlige driftskostnadene ca. 45 prosent av de årlige kostnadsgrunnlagene i perioden 2018 – 2024. Å gi insentiver til kostnadseffektivitet er derfor svært viktig. I kapittel 3 beskrives kort Cap & Floor-regimet (C&F) som gir insentiver til kostnadseffektiv drift.

2. Fastsettelse av gebyrer

NVE har vedtatt gebyrmodell for finansieringen av Elhub⁵. I praksis skal Elhub budsjettere og anslå hva det årlige forventede kostnadsgrunnlaget vil være noen år frem i tid. Deretter benyttes de estimerte kostnadsgrunnlagene i en annuitetsberegning som fastsetter hva gebyrene skal være i den neste gebyrperioden. Gebyrene må fastsettes før gebyrperioden begynner. Gebyrperiodene varer i tre år, første gebyrperiode vil vare fra Elhubs oppstart pluss tre hele kalenderår, det vil si ut 2022.

2.1. Første periode

For første periode, 2019 – 2022, kan gebyrene beregnes uavhengig av C&F-regimet. Elhub må fremlegge en finansiell langtidsplan der avkastningsandelen av gebyrinntekten er basert på Elhub-renten. Planen må inneholde forventede investeringer, driftskostnader, avskrivninger og avkastning. Sammen med dette må Elhub fremlegge gebyrene for kommende periode og forutsetningene som er benyttet for å beregne disse. Beregningen av gebyrene må følge NVEs vedtak om gebyrmodell, for øvrig vil ikke NVE godkjenne gebyrene for første periode.

2.1.1. Oppstartskostnader

Kostnader frem til idriftsettelse skal håndteres som en egen saldo, og kalles her *oppstartskostnader*. Årlige driftskostnader, og årlige avskrivninger og avkastning på aktiverte driftsmidler frem til oppstart av Elhub skal summeres og omregnes til en fast annuitet ved hjelp av Elhub-renten. Avkastningen skal beregnes ved å multiplisere Elhub-renten med gjennomsnittet av inngående og utgående balanse for de aktiverte anleggene i de aktuelle årene. Disse kostnadene kan hentes inn i løpet av første gebyrperiode, men Elhub kan også vurdere å utvide dette til to perioder. Elhubs plan pr mars 2017 la opp til å hente inn disse oppstartskostnadene i løpet av det første driftsåret.

⁴ Dette omtales blant annet i NVE publisasjon 13/1995

⁵ Brev av 10.12.2018, referanse 201832820-5

2.1.2. Forsinket oppstart

Elhub-regelverk trer i kraft 18. februar 2019. Idriftsettelsen av Elhub har blitt utsatt ved flere anledninger. Dersom Elhub ikke er i operasjonell drift når regelverket trer i kraft, tolkes det som at Elhub ikke er i «effektiv drift». NVE vil vurdere det som aktuelt at gebyrene ikke kan dekke alle kostnader til Elhub mellom fastsatt oppstartsdato og faktisk oppstartsdato⁶.

2.2. Senere perioder

I forkant av hver ny gebyrperiode, skal Elhub levere forslag til gebyrer for neste periode som NVE skal godkjenne.

Før en periodes slutt, skal Elhub levere ny langtidsplan og forventninger om forventede investeringer, driftskostnader, avskrivninger og avkastning. Nåverdien av de forventede kostnadsgrunnlagene kan omregnes til en fast annuitet til gebyrene for kommende periode. For å gjøre dette må Elhub legge til grunn egen *forventet* kostnadsutvikling og *forventet* Elhub-rente for kommende periode. Elhub skal også fremlegge forslag til gebyrer for kommende periode og forutsetningene som er benyttet for å beregne disse. I tillegg til forventninger fremover, skal gebyrene etter første periode også ta hensyn til historikken i perioden før. Dette gjelder eventuell mer-/mindreavkastning, som forklares nærmere i kapittel 3. Det gjelder også revisjon av effektivitet i driften.

Ved avslutningen av hver gebyrperiode skal det utføres en revisjon av Elhub som ser på avvik mellom periodeplanen og den faktiske utviklingen i perioden jf. punkt 12.5 i avregningskonsesjonen. Denne skal utføres av en ekstern konsulent som skal vurdere kostnadseffektivitet i Elhubs drift og utvikling. Kostnaden ved revisjonen vil inngå i Elhubs driftskostnader og være en del av kostnadsgrunnlaget. Resultatet av revisjonen skal fremlegges for NVE, og funn i revisjonen kan eventuelt benyttes til å redusere driftskostnadene som kan legges til grunn for å beregne fremtidige gebyrer eller avkastningsvinduet for neste periode (se kapittel 3).

Dersom Elhub utfører aktiviteter som generer inntekter utover gebyrinntektene, skal disse inntektene redusere gebyrinntektene. Dette kan håndteres ved at Elhub trekker fra disse inntektene ved beregning av gebyrinntekt for neste periode. Aktuelle oppgaver kan være kurs i bruk av Elhub og oppdrag for enkeltbrukere i forbindelse med store endringer i målepunkt- og kundeporteføljer. Inntekter fra oppgaver Elhub påtar seg som ikke er relatert til Elhub, eksempelvis tilknyttet Ediel for andre nordiske aktører, skal ikke redusere gebyrinntektene. Kostnader og inntekter relatert til disse aktivitetene skal holdes adskilt i langtidsplanen Elhub fremlegger til NVE og vil også gjennomgås i forbindelse med revisjon ved periodeavslutning.

3. Cap & Floor regime

En Cap & Floor regulering (C&F) er tidligere ikke benyttet i norsk regulering av nettselskap, men brukes i dag blant annet av OFGEM⁷ i deres regulering av mellomlandsforbindelser. C&F kan benyttes for å gi Elhub insentiver til kostnadseffektivitet.

⁶ Jf brev fra NVE til Statnett 22.09.2017

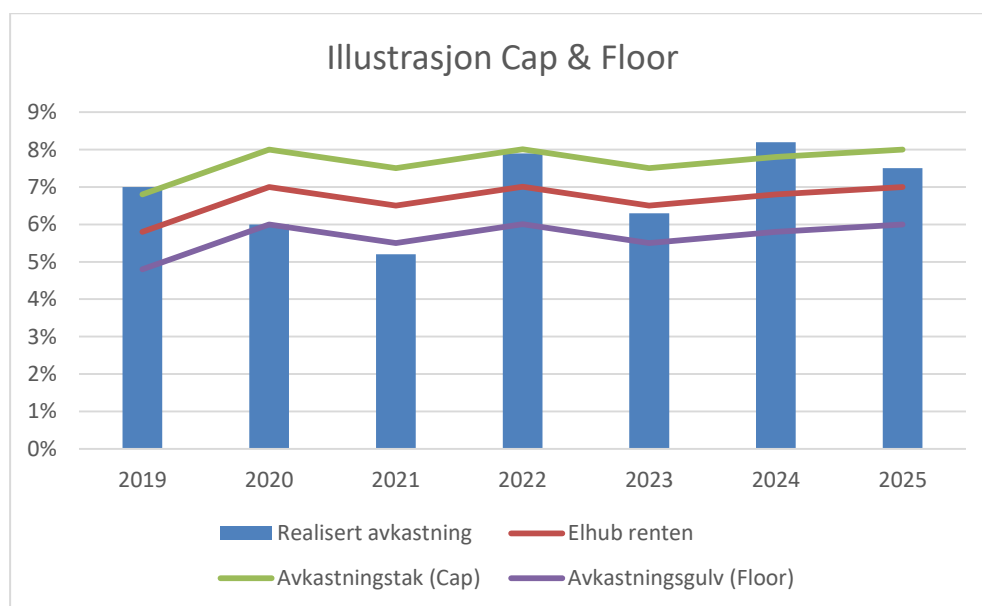
⁷ Office of Gas and Electricity Markets – regulator for elektrisitetens- og gassindustrien i Storbritannia.

3.1. Cap & Floor – prinsipp og formål

Figuren nedenfor viser en prinsipiell skisse av regimet og vil i det følgende brukes til å redegjøre for flere viktige prinsipper. Intervallet mellom avkastningstaket (Cap) og avkastningsgulvet (Floor), refereres til som avkastningsvinduet.

Vi synes det er naturlig at reguleringsperiodene følger gebyrperiodene. Det er verdt å merke at periodelengden og størrelsen på avkastningsvinduet bestemmer hvor sterkt effektiviseringsinsentivet er. Jo lengre periodelengde og jo større avkastningsvindu, desto sterkere er effektiviseringsinsentivet. Samtidig gir et avkastningsgulv en deling av risiko mellom Elhubs eiere og kunder.

Det er besluttet at gebyrperiodene skal være i tre år, unntatt første periode som varer noe lenger da oppstart er i løpet av 2019. Første reguleringsperiode vil være 2019 – 2022, og neste periode er 2023 – 2025. I første periode foreslår vi at vinduet skal være på +/- 1 prosentpoeng rundt Elhub-renten. For å kunne realisere en avkastning høyere enn Elhub-renten, må Elhub redusere driftskostnadene sine. Merk at taket og gulvet ikke ligger konstant, men følger den faktiske Elhub-renten med en bestemt avstand til denne gjennom perioden, som illustrert i figuren under:

Figur 1 Prinsipiell skisse Cap & Floor

3.2. Beregning av mer-/mindreavkastning

Det vil ikke ha betydning om Elhub realiserer en avkastning over eller under vinduet i ett enkeltår, for eksempel som i 2021 i illustrasjonen over. Det er avkastning gjennom hele perioden 2019 – 2022 som vil vurderes. Etter en gebyrperiode avsluttes skal avkastningen og vurdering av mer-/mindreavkastning beregnes på følgende måte.

- Basert på årlig realiserte driftskostnader, avskrivninger og gjennomsnittlig totalkapital beregnes inntektstak og inntektsgulv pr år ved å benytte Elhub-renten + 1 prosentpoeng og -1 prosentpoeng.
- Nåverdien av de årlige inntektstakene og -gulvene beregnes ved hjelp av Elhub-renten.

iii. Nåverdien av de årlige realiserte gebyrinntektene til Elhub beregnes ved hjelp av Elhub-renten.

iv. Dersom nåverdien av de realiserte gebyrinntektene er *innenfor* tak og gulv, vil ikke neste periodes gebyrer påvirkes.

v. Hvis de realiserte gebyrinntektene er *utenfor* tak og gulv, vil dette ha betydning for neste periodes gebyrer:

Elhub vil ha oppnådd *meravkastning* dersom nåverdien av de realiserte gebyrinntektene er høyere enn nåverdien av inntektstakene. Dette skal da trekkes fra kostnadsgrunnlaget i neste periode.

Tilsvarende vil Elhub ha *mindreavkastning* om nåverdien av de realiserte gebyrinntektene er lavere enn nåverdien av de årlige inntektsgulvene. Dette kan da legges til kostnadsgrunnlaget for neste periode.

Når mer-/mindreavkastningen beregnes, må denne justeres for inntekt som skal dekke kostnader fra forrige periode. Dette skal gjøres på samme måte som renteberegningen av mer-/mindreinntekt beskrevet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-7.

3.3. Kobling mellom tjenestenivå-avtalen og avkastningsgulv

I tidligere diskusjoner har det vært vurdert om hvordan eventuelle kompensasjoner for brudd på avtale fra Elhub sin side vil påvirke avkastningsgulvet i C&F-modellen. Bakgrunnen er dersom tjenestenivå-avtalen (SLA⁸) mellom Elhubs brukere og Elhub inneholder kompensasjonsordninger som medfører at Elhub skal kompensere kunden dersom de ikke overholder spesifikke mål i SLA. NVE ønsker ikke at slike kompensasjoner holdes utenfor beregning av mer-/mindreavkastning slik at eventuelle kompensasjoner fører til økte gebyrer i neste periode.

Nå er det ikke spesifisert noen kompensasjon til brukerne ved brudd på SLA i Elhub-brukeravtale. Derimot kan vi legge manglende SLA-performance til grunn ved vurderinger knyttet til gebyrene for neste periode. Her kan det være relevant å se på oppetid i Elhub-kjernesystem, datatap og sikkerhet.

4. Kriterier for justering av gebyrer i løpet av en periode

Om det oppstår vesentlige endringer i forutsetningene Elhub har lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrene kan Elhub søke NVE om å få fastsette gebyrene på nytt i løpet av en periode.

Dette må være betydelige endringer som med overveiende sannsynlighet vil trekke avkastningen i perioden som helhet utenfor avkastningsvinduet. Eksempelvis kan dette være pålegg fra myndigheter som gir en kostnad Elhub ikke kunne forutse med betydelig sikkerhet før gebyrperiodens start.

⁸ Service Level Agreement <https://elhub.no/aktorer-og-markedsstruktur/brukeravtale-og-gebyrmodell/elhub-brukeravtale/>